

Interior de la biblioteca pública de Birmingham. Des que va obrir les portes el 2013 és la biblioteca pública més gran del Regne Unit
MIKE KEMP/GETTY

La Setmana del Llibre en Català

Proposta Quaranta idees per afrontar un confinament bibliotecari i continuar sent claus per a la comunitat, a càrrec de tres expertes documentalistes

Biblioteques en quarantena

CARME FENOLL/ANA ORDÁS/IRENE BLANCO

Han passat ja gairebé sis mesos des de l'estat d'alarma d'aquell 12 de març en el qual van tancar les biblioteques físiques i per al qual ningú no estava preparat. Ara que ens movem entre confinaments i rebrots, mirem a la tardor amb temor i tenim clar que les biblioteques han d'adaptar-se a aquest escenari per continuar sent essencials per a la comunitat. Aquí van 40 idees per continuar amb la missió de les biblioteques públiques que haurien de ser consolidades per xarxa, liderades pels gestors i comunicades a totes les persones usuàries de la biblioteca.

01 Augmentar l'abast del wifi i préstec de mòdems.
02 Treure la biblioteca al carrer. Compartir espais públics amb terrasses, posar endolls i prestatgeries a l'entrada amb recursos a l'estil "biblioteques de la confiança".
03 Donar suport als bancs d'aliments i oferir llibres en préstec o altres materials, així com serveis per a la comunitat en coordinació amb els Serveis Socials.
04 Pedagogia del llibre digital. Fer tallers per a la comunitat, posant èmfasi en les persones grans.
05 Proporcionar audiollibres per a malalts i persones grans. Impulsar aquest recurs ara més que mai.
06 Oferir impressores en paper i 3D. Contactar amb universitats o centres d'investigació per col·laborar-hi. Ajudar amb els tràmits burocràtics vinculats a la Covid-19.
07 Restablir el préstec interbibliotecari.
08 Parlar amb les escoles de la zona. Prestar espais digitals. Deixar també PC i portàtils.
09 Crear i compartir tutorials/cursos personalitzats. Com fer videotrucades, aplicacions, seguretat digital, edició de vídeos.
10 Crear una sala d'estudi virtual. Per què no crear-ne una per estudiar, amb fòrums, tècniques d'estudi, una forma d'animar totes aquelles persones?
11 Canal de YouTube. Crear canals temàtics que serveixin d'arxiu i de possible reutilització.
12 Servei de llibres a domicili. Crear un servei a què subscriure's que t'enviï un parell de llibres cada mes, amb missatges de la biblioteca donant ànims o oferint nous serveis.
13 Servei telefònic. Aprofitar per fer trucades a les persones més grans o persones sense internet.
14 Servei d'SMS, Telegram i/o WhatsApp.
15 Invertir en e-mail marketing. En moltes ocasions, sol estar desaprofitat o utilitzat únicament per donar males notícies, com el retard d'un préstec.
16 Revisar el Reglament General de Protecció de Dades (RGPD) per poder comunicar-nos complint la llei.
17 Campanya de bustiada. Enviar cartes amb les novetats, *flyers* o regalar un marcapàgines.
18 Presentar el personal a les seves cases particulars. Aprofitem per mostrar una imatge propera de la biblioteca i per connectar amb persones que ho necessitin.
19 Contactar amb els negocis, autònoms i organitzacions de l'entorn. Pensar campanyes que puguin crear un flux de persones cap al comerç local.
20 Personal bibliotecari a càrrec de la traçabilitat de la pandèmia. Els nostres governs necessiten personal qualificat en sistemes d'informació. Com a documentalistes i servidors públics, podem oferir els nostres serveis: atents a les noves prioritats, enfocats a les persones.
21 Revisar drets de Propietat Intel·lectual. Redactar un document que serveixi a altres col·lectius i biblioteques per a tota mena de presència digital.
22 Canal Covid Biblioteca: Notícies fiables sobre salut i resoldre els dubtes més comuns.
23 Involucrar les persones perquè creïn contingut sobre el que està passant. Crear *quaranzines*, podcasts i revistes referides a la vida durant quarantena. Engrescar la comunitat a escriure històries sobre les seves experiències.
24 Fer xarxa. Creem un Canal Biblioteques: front únic d'informacions pràctiques de biblioteques.
25 Autocura bibliotecari. Respectar horaris, fer cafès-teràpia, cuidar la salut mental i la conciliació en temps de pandèmia i teletreball.
26 El moment ideal per al Glam (sigles en anglés de galeries, biblioteques, arxius i museus). Liderar propostes comunes amb els centres d'art, arxius i museus propers.
27 Temps d'editar a Viquipèdia. Reptes per a les Bibliowikis per tenir la col·lecció local allotjada de Viquipèdia
28 Horaris més amplis. La idea no és tancar horari sinó ampliar-lo i mantenir mínims de personal. Obrir totes les bústies de les biblioteques.
29 Totes iguals, totes diferents: biblioteques unides. Universitària, escolar, pública, especialitzada? Sense la part física de la biblioteca, les ocasions de col·laborar són més àmplies que mai.
30 Donant suport a l'ecosistema del llibre que no ha tingut la Fira del Llibre ni Sant Jordi. La biblioteca t'ajuda a buscar el llibre que voldries regalar o t'informa de la llibreria més pròxima on trobar-lo; ajudar els professionals de l'animació lectora; escriptors: trobades virtuals, reactivant l'economia local i cultural.
31 Biblioteques humanes. Un bon moment per fer campanyes de difusió de les nostres associacions, veïns que venen d'altres països, col·lectius, minories i herois de barri.
32 Enfocant una tardor bibliolectora. Hem de liderar una supercampanya de lectura per als més petits. Aquest curs: les biblioteques lideren un canvi.
33 Una mica d'èpica. D'on venim? Fer una declaració pública sobre la nostra visió de la biblioteca i el que pot aportar a la nostra comunitat.
34 Voluntariat, ara més que mai. La joventut ha estat la primera a oferir-se, sumem-los i no els deixem escapar de les biblioteques.
35 La biblioteca no és un camp de mines. Fixem un protocol de seguretat òptim per a usuaris i staff, sense normes innecessàries. Cuidem la senyalització i comunicació per no alarmar en excés.
36 Presència local en cercadors. Tenir la fitxa de Google Maps actualitzada a possibles canvis d'horari. Informar dels esdeveniments a Eventbrite o Meetup.
37 Temptejar l'ús d'Intel·ligència Artificial per conèixer l'ús i aforament dels espais.
38 Proporcionar al personal habilitats i competències per a l'entorn virtual.
39 Transformació digital de les biblioteques. Totes les accions han de tenir caduda en un portal web actualitzat, que pugui respondre, accessible, recuperable en cercadors. Processos com les altes de nous usuaris haurien d'estar en línia tot l'any, així com la reserva de cursos, de sales, de llocs de lectura, etcètera.
40 Les biblioteques no tanquen serveis. Crear una estratègia per arribar als que prenen les decisions i transmetre el que és la biblioteca (l'èpica novament) i quines són les nostres necessitats. Presentar la biblioteca com a garant de la democràcia.

Epíleg

La situació viscuda durant el confinament ha estat molt dura per a tothom i les biblioteques han treballat en la seva adaptació a marxes forçades. En aquests mesos, molts professionals vinculats a les biblioteques han reivindicat un paper més destacat en la gestió i acció social en la pandèmia. La nostra motivació és reivindicar el paper central d'aquests serveis, repensar les biblioteques en situacions extremes i oferir aportacions –obertes– per sumar el nostre gra de sorra a un debat necessari perquè les biblioteques continuïn complint la seva missió.

Carme Fenoll. Bibliotecària i actual cap de gabinet del rector de la UPC.
Ana Ordás. Bibliotecària. Comunicació digital i desenvolupament professional de bibliotecaris.
Irene Blanco. Bibliotecària i consultora de màrqueting digital.